

Práce se zabývá procesem pronikání a doklady emfyteutického práva v Čáslavské provincii ve středověku. Tuto oblast můžeme přibližně vymezit pásmem Železných hor ze severu, a z jihu pak řekou Sázavou. V oblasti v té době působilo několik významných pozemkových vrchností, jako kláštery vilémovský, sedlecký a želivský, zvláště významná byla kolonizační činnost Lichtenburků, která se v oblasti rozvíjela od konce první poloviny 13. století. Jejich význam byl v tom, že Lichtenburkové přišli do oblasti ze severozápadních Čech, z kontaktního území Českého státu, kde jsou doloženy jejich poměrně rané emfyteutické smlouvy a vůbec se předpokládá pronikání časných forem německého práva. Tyto jejich zkušenosti se projeví v období gründerického podnikání a budování jejich stříbrnosného dominia na Čáslavsku. Nejmarkantněji to můžeme vidět na listinách pro město Brod jakožto jednoho z center těžby stříbra na Vysočině. Další doklady emfyteuse jsou v diplomatách jednotlivých klášterů, zvláště vilémovského a pak vyšehradské kapituly. Obě tyto církevní instituce totiž rozvíjely hojně kolonizační aktivity v okrajových částech Čáslavska, v centrálních partiích Vysočiny.

by
od

Období pronikání německého práva do oblasti je spojeno nejenom s kolonizací venkovských oblastí a převodem již existujících vesnic na německé právo, ale také se vznikem měst, které prodělalo bouřlivý rozvoj ve 13. století. Nejstarší doklad emfyteutické smlouvy je z roku 1252, poté již rychle následují další, známá je emfyteutická smlouva o založení poddanského městečka Ronova nad Doubravou Lichtenburky v r. 1307.

Lze říci, že ve sledované oblasti jsou doloženy již vyspělé formy německého práva, emfyteuse, jak o tom svědčí smlouva z r. 1252. Poměry tohoto období líčí Kronika Jindřicha Řezbáře o založení žďárského kláštera, tento pramen svědčí pro běžné používání emfyteuse kolem r. 1250. To je zvláště významné, neboť ukazuje na průnik kolonizačních aktivit do této periferní lesnaté oblasti Čáslavska.